

Sygn. akt V U 648/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2017 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Adrianna Mongiałło

Protokolant: star. sekret. sądowy Klaudia Treter

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2017 r. w Legnicy

sprawy z wniosku M. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o odstąpienie od orzeczenia o osobistej odpowiedzialności z tytułu pełnienia funkcji członka zarządu w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G. za zaległości z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

na skutek odwołania M. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 25 kwietnia 2016 r.

znak (...)

I. **zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 25 kwietnia 2016 r. znak (...) w ten sposób, że ustala, iż wnioskodawca M. O. nie ponosi – jako członek zarządu – odpowiedzialności za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G. należnych za okres od kwietnia 2015 roku do maja 2015 roku w kwotach wskazanych w zaskarżonej decyzji,**

II. **w pozostałym zakresie odwołanie oddala,**

III. **zasądza od wnioskodawcy na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. kwotę 14 400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt V U 648/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 25 kwietnia 2016 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. orzekł o osobistej odpowiedzialności M. O. z tytułu pełnienia funkcji członka zarządu za zaległości z tytułu nieopłaconych składek przez płatnika (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G., w wysokości odpowiednio:

1. na ubezpieczenia społeczne:

- 1 204 061,46 zł z tytułu nieopłaconych składek za okres od stycznia 2011 r. do maja 2015 r.,

- 377 244,00 zł z tytułu odsetek za zwłokę liczonych na dzień 25 kwietnia 2016 r.,

- 259 zł z tytułu kosztów egzekucyjnych,

2. na ubezpieczenie zdrowotne:

- 275 464,41 zł z tytułu nieopłaconych składek za okres od stycznia 2011 r. do maja 2015 r.,

- 89 771,00 zł z tytułu odsetek za zwłokę liczonych na dzień 25 kwietnia 2016 r.,

- 65,10 zł z tytułu kosztów egzekucyjnych,

3. na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych:

- 91 235,74 zł z tytułu nieopłaconych składek za okres od stycznia 2011 r. do maja 2015 r.,

- 29 702,00 zł z tytułu odsetek za zwłokę liczonych na dzień 25 kwietnia 2016 r.,

- 22,30 zł z tytułu kosztów egzekucyjnych.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołując się na treść art. 116 ordynacji podatkowej oraz art. 17, 46 i 47 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - podał, iż w sprawie zaistniały przesłanki uzasadniające orzeczenie o odpowiedzialności członka zarządu (...) Sp. z o.o. w G., gdyż prowadzone w stosunku do tej spółki postępowanie egzekucyjne okazało się bezskuteczne, co zostało potwierdzone postanowieniem Naczelnika Urzędu Skarbowego w G. z 26 października 2015r., nr (...) umarzającym postępowanie egzekucyjne wobec ww. płatnika, a M. O. w okresie wskazanym w decyzji, w czasie których powstały zaległości składkowe, pełnił funkcję członka zarządu spółki. W toku zaś prowadzonego postępowania administracyjnego wnioskodawca nie wykazał przesłanek uwalniających go od odpowiedzialności z tytułu nieopłaconych składek.

Wnioskodawca wniósł odwołanie od przedmiotowej decyzji zarzucając jej ustalenie błędnego stanu faktycznego poprzez przyjęcie, że w okresie wystąpienia zadłużenia z tytułu składek, osobą pełniącą obowiązki w spółce (...) sp. z o.o. był M. O. oraz obrazę art. 116 ustawy ordynacja podatkowa.

W uzasadnieniu wnioskodawca podniósł, że w momencie wystąpienia zadłużenia z tytułu składek, nie pełnił osobiście funkcji członka zarządu. Nadto wnioskodawca nie miał wpływu na przebieg prowadzonego postępowania upadłościowego w spółce „(...)Sp. z o.o. W szczególności zaznaczył, że do ogłoszenia przez Sąd upadłości układowej zabrakło około 30 000 zł. O powyższym strona dowiedziała się dopiero w chwili wydania w/w orzeczenia. W ocenie wnioskodawcy spółka posiadała całą kwotę potrzebną do zawarcia układu jednak z nieznanymi dla niego przyczyn z puli środków finansowych ubył kwota 30 000 zł.

W odpowiedzi na odwołanie organ wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu powołał te same argumenty, co w zaskarżonych decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. prowadziła działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...). Spółka zajmowała się delegowaniem ludzi do podmiotów zagranicznych w szczególności koncernów - zakładów mięsnych.

Wnioskodawca pełnił funkcję prezesa zarządu spółki od 18 września 2006r. do

16 kwietnia 2015r. Aktem notarialnym z 16 kwietnia 2015r. wnioskodawca zbył 33 udziały na rzecz J. O.. Na Zwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników 16 kwietnia 2015r. nastąpiło m.in. zatwierdzenie sprawozdania finansowego spółki za 2014r., udzielenie absolutorium członkowi zarządu i powołanie nowego prezesa jednoosobowego zarządu spółki, którym został J. O.. Sprawozdanie finansowe za 2014r. zostało złożone w KRS 5 maja 2015r.

W styczniu 2011r. spółka zatrudniała ok. 500 pracowników. Z tego tytułu była zobowiązana do opłacania należnych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010r. wartość majątku (...) Sp. z o.o. wynosiła łącznie 1 575 347,73 zł, zobowiązania ogółem wynosiły 1 426 978,75 zł, w spółce występowała nadwyżka majątku nad zobowiązaniami w kwocie 148.368,98 zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2011r. wartość majątku(...)” Sp. z o.o. wynosiła łącznie 942 099,74 zł, zobowiązania ogółem wynosiły 1 391 980,15 zł, w spółce występowała nadwyżka zobowiązań nad majątkiem w kwocie 449 880,14 zł.

Na dzień 1 kwietnia 2010r. spółka posiadała wymagalne i nieuregulowane zobowiązania wobec wierzycieli:

- ZUS Oddział w L. w kwocie 267 899,36 zł wymagalne nieuregulowane co najmniej do dnia 17 stycznia 2014 r.,
- Radcy Prawnego M. K. wynikające z faktury VAT (...) w kwocie 2 035,99 zł.

W dniu 1 kwietnia 2010r. spółka stała się niewypłacalna, a osoby zobowiązane do jej reprezentacji obciążał obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Zgłoszenie w sądzie wniosku o ogłoszenie upadłości (...) Sp. z o.o. powinno nastąpić do 15 kwietnia 2010 r.

W dniu 31 stycznia 2014 r. M. O. złożył wniosek o ogłoszenie upadłości spółki (...)” Sp. z o.o.

Postanowieniem z 3 marca 2014r. Sąd Rejonowy w Legnicy V Wydział Gospodarczy, oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości spółki "(...)Sp. z o.o. (V GU 4/14), gdyż majątek spółki nie wystarczał nawet na pokrycie kosztów postępowania. Postanowieniem z 30 kwietnia 2014 r. (sygn. akt VI Gz 83/14) Sąd Okręgowy w Legnicy VI Wydział Gospodarczy oddalił zażalenie wnioskodawcy.

Pismem z 19 lutego 2016r. organ rentowy zawiadomił wnioskodawcę o wszczęciu postępowania mającego na celu orzeczenie jego odpowiedzialności jako członka zarządu za zobowiązania(...) Sp. z o.o. w G.

Decyzją z 25 kwietnia 2016r., zaskarżoną w niniejszej sprawie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. orzekł o osobistej odpowiedzialności M. O. z tytułu pełnienia funkcji członka zarządu za zaległości z tytułu nieopłaconych składek w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością(...) z siedzibą w G. za okres od stycznia 2011r. do maja 2015r.

d owód: - dokumenty w aktach ubezpieczeniowych;

- akta Sądu Rejonowego V Wydziału Gospodarczego w L. (V GU 4/14) ;
- kopie tytułów wykonawczych za okres od kwietnia 2014 r. do maja 2015 r.;
- umowa zbycia udziałów z 16.04.2015r., k. 64-65;
- odpis postanowienia z 24 .01.2011 r. (sygn. akt WR IX nr rej. KRS(...)) , akt notarialny nr (...) , kserokopie dokumentów dotyczących odwołania M. O. z funkcji prezesa zarządu , sprawozdania finansowe za lata 2010-2014 , akta rejestrowe(...)sp. z o.o. w G. ;

- opinia biegłego z zakresu rachunkowości, finansów, ekonomiki oraz wyceny przedsiębiorstw, k. 88 -148;

- przesłuchanie wnioskodawcy, k-47-50, e-protokół z 22.11. 2016 r. 00:10:44 i nast. ;

Postanowieniem z 28 listopada 2016r. ZUS O/L. sprostował z urzędu błąd rachunkowy w decyzji z 25 kwietnia 2016r. wskazując, że kwota należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne wraz z odsetkami liczonymi na dzień 25 kwietnia 2016r. wynosi 1 508 133,08 zł.

dowód: - postanowienie z 28.11.2016r., k. 70;

Sąd zważył:

Odwołanie wnioskodawcy było zasadne w nieznaczej części.

Na wstępie wskazać należy, że Sąd orzekający w I instancji w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie ma uprawnień do uchylenia zaskarżonej decyzji. Przepis art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c., na podstawie którego proceduje Sąd, nie przewiduje bowiem takiej możliwości. W myśl § 1 tego przepisu sąd oddala odwołanie, jeżeli nie ma podstaw do jego uwzględnienia, a zgodnie z jego § 2 - w przypadku uwzględnienia odwołania, sąd zmienia w całości lub w części zaskarżoną decyzję organu rentowego i orzeka co do istoty sprawy. Wobec powyższego, wniosek każdego z ubezpieczonych o uchylenie zaskarżonej decyzji z przyczyn proceduralnych nie mógł zasługiwać na uwzględnienie.

Przechodząc do meritum stwierdzić należało, iż w rozpoznawanej sprawie sporu nie budziło, że spółka (...) jako płatnik składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji nie realizowała ciężących na niej obowiązków w zakresie zapłaty składek. Skarżący nie kwestionował ani istnienia tych zaległości ani ich wysokości. Kwestią sporną było natomiast, czy skarżący mógł zostać obciążony odpowiedzialnością za zaległości spółki z tytułu składek w kwotach i za okresy wskazane w zaskarżonej decyzji z 25 kwietnia 2016 r.

Sytuację powyższą reguluje przepis art. 116 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t.j.: Dz.U. z 2012r., poz. 749), który poprzez odesłanie zawarte w art. 31 i 32 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, znajduje odpowiednie zastosowanie do zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Zgodnie z treścią § 1 przepisu, w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji, za zaległości podatkowe (w niniejszej sprawie - składkowe) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji, spółki akcyjnej lub spółki akcyjnej w organizacji odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu:

1) nie wykazał, że:

a) we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie zapobiegające ogłoszeniu upadłości (postępowanie układowe) albo

b) niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub niewszczęcie postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości (postępowania układowego) nastąpiło bez jego winy;

1) nie wskazuje mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części.

Odpowiedzialność członków zarządu obejmuje zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu oraz zaległości wymienione w art. 52 powstałe w

czasie pełnienia obowiązków członka zarządu (§ 2). Przepisy powyższe stosuje się również do byłego członka zarządu (§ 4).

W myśl zaś art. 107 § 1 i § 2 pkt 1, 2 i 4 o.p. w zw. z art. 32 i art. 32 u.s.u.s., odpowiedzialność osób trzecich za zaległości płatnika z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych obejmuje: należność główną, odsetki za zwłokę oraz koszty postępowania egzekucyjnego. Odpowiedzialność tę osoby trzecie ponoszą całym swoim majątkiem solidarnie z płatnikiem.

W rozpoznawanej sprawie Sąd na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu nie miał wątpliwości, że egzekucja zaległości składkowych na rzecz ZUS z majątku spółki okazała się bezskuteczna.

Odwołujący w niniejszej sprawie twierdził jednak, że nie pełnił osobiście funkcji członka zarządu w momencie wystąpienia zadłużenia, ponadto nie miał wpływu na przebieg prowadzonego postępowania upadłościowego (...) Sp. z o.o.

Jak wskazano wyżej, przepisy Ordynacji podatkowej, które poprzez odesłanie zawarte w art. 31 i 32 ustawy systemowej stosuje się również do zaległości składkowych, przewidują ściśle określone przesłanki, których wykazanie powoduje zwolnienie członka zarządu/byłego członka zarządu spółki z odpowiedzialności za zaległości składkowe spółki. Należą do nich:

- wykazanie, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie zapobiegające ogłoszeniu upadłości (postępowanie układowe) albo
- wykazanie, że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub niewszczęcie postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości (postępowania układowego) nastąpiło bez winy członka zarządu,
- wskazanie mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości spółki w znacznej części.

Wykazanie ww. przesłanek zwalniających członka zarządu lub byłego członka zarządu do odpowiedzialności za zaległości składkowe spółki obarcza te podmioty (tj. członka lub byłego członka zarządu), a nie organ ubezpieczeń społecznych (tak: SN w wyroku z 14.05.2008r., II UK 283/07).

Wnioskodawca nie wykazał, aby w jego przypadku wystąpiła którakolwiek ze wskazanych wyżej przesłanek wyłączających jego odpowiedzialność. Nie mniej jednak wykazał, że nie odpowiada za zaległości składkowe spółki za pełny okres wskazany w zaskarżonej decyzji, tj. za okres od kwietnia 2015 r. do maja 2015 r., a jedynie za okres od stycznia 2011 r. do marca 2015 r.

Zauważyć w tym zakresie należy, że wpisy w Rejestrze Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego dotyczące ujawnienia imion i nazwisk członków zarządu oraz sposobu reprezentowania spółki mają charakter deklaratoryjny. W myśl bowiem art. 201 § 4 k.s.h., członek zarządu spółki z o.o. jest powoływany i odwoływany uchwałą wspólników. Oznacza to, że takie powołanie (odwołanie) jest skuteczne w stosunkach wewnętrznych spółki, a wpis zmiany w składzie osobowym zarządu w rejestrze sądowym ma tylko charakter deklaratoryjny. Odwołanie członka zarządu spółki, nie ujawnione w rejestrze, nie zwalnia go jednak automatycznie od odpowiedzialności wynikającej z art. 116 § 1 ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (tj. Dz.U. z 2012r. poz. 749). W sytuacji bowiem, gdy członek zarządu, mimo ważnego zapisu w rejestrze sądowym, kwestionuje fakt bycia członkiem zarządu w dacie powstania zobowiązania, winien wykazać w toku postępowania przed organami podatkowymi lub przed sądem, że został skutecznie odwołany z tej funkcji lub w innym czasie na nią powołany (por. wyrok NSA z 10.06.2014r., II FSK 1687/12). W ocenie Sądu, M. O. w toku niniejszego postępowania przedłożonymi dokumentami (w szczególności umową z 16 kwietnia 2015r. w przedmiocie zbycia 33 udziałów w spółce o wartości nominalnej 16 500 zł, a także podjętą w jej następstwie 16 kwietnia 2015r. uchwałą o powołaniu J. O. na funkcję nowego prezesa jednoosobowego zarządu) wykazał, że przestał pełnić funkcję członka zarządu od 17 kwietnia 2015r. W świetle powyższego, zgodnie z

art. 116 § 2 o.p., nie było w niniejszej sprawie podstaw, by obciążać wnioskodawcę odpowiedzialnością za zaległości składkowe spółki za okres od kwietnia 2015 r. do maja 2015 r. włącznie - skoro płatność składek za kwiecień upływała w maju, a w tym czasie wnioskodawca nie pełnił funkcji członka zarządu spółki,

Mając zatem na uwadze powyższe, Sąd - uznając że zaskarżona decyzja ZUS jest w części niezasadna - na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w pkt I wyroku.

Sąd nie znalazł przy tym podstaw by uznać, że wnioskodawca całkowicie uwolnił się od odpowiedzialności za zaległości składkowe spółki (...) Sp. z o.o. w G.. Na pewno bowiem nie wskazał mienia spółki, z którego egzekucja umożliwiłaby zaspokojenie zaległości spółki w znacznej części (art. 116 § 1 pkt 2 o.p.). W sprawie nie ziściła się też przesłanka z art. 116 § 1 pkt 1 lit. a) czy pkt 1 lit. b) o.p.

N okoliczność ustalenia momentu właściwego na zgłoszenie przez członka zarządu

(wnioskodawcę) wniosku o ogłoszenie upadłości spółki Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu ekonomii, finansów i rachunkowości. Biegły, po analizie dostępnej dokumentacji finansowej spółki stwierdził, że spółka ta stała się niewypłacalna w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy z 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe (w brzmieniu obowiązującym w dacie stwierdzenia niewypłacalności) już w dniu 31 grudnia 2011 r. Na ten dzień bowiem zobowiązania spółki wynosiły 1 391 980,15 zł przy aktywach wynoszących 942 099,74 zł. Biegły zbadał dodatkowo moment wystąpienia drugiej przesłanki upadłości, tj. określonej w art. 11 ust. 1 Prawa upadłościowego (w brzmieniu obowiązującym w dacie stwierdzenia niewypłacalności) i wskazał, że wobec nieuregulowania wymagalnych na dzień 1 kwietnia 2010r. zobowiązań wobec ZUS na kwotę 267 899,36 zł oraz radcy prawnego M. K. na kwotę 2 035,99 zł, w tym dniu zaistniały przesłanki do ogłoszenia upadłości spółki wymienione w ww. przepisie. Osoba zobowiązana do reprezentacji spółki

(członek zarządu) winna więc była już wówczas, najpóźniej do dnia 15 kwietnia 2010 r., złożyć w sądzie gospodarczym wniosek o ogłoszenie upadłości spółki. Do tego bowiem zobowiązywał przepis art. 21 ust. 1 Prawa upadłościowego. Jak wynika jednak z dokumentów akt niniejszej sprawy - w tym akt Sądu Rejonowego w Legnicy (V GU 4/14), wniosek taki został zgłoszony przez wnioskodawcę 31 stycznia 2014r., a zatem w momencie, gdy spółka była już na pewno niewypłacalna. Jak wynika przy tym z przesłuchania wnioskodawcy - miał on świadomość stanu niewypłacalności spółki, gdyż sam około roku 2011 zasugerował wspólnikom złożenie wniosku o upadłość. Dał się jednak przekonać wspólnikom, że spółka pokona problemy finansowe i - mimo powyższej wiedzy - pozostał w spółce, pełniąc dalej funkcję prezesa jej zarządu, godząc się na powiększanie zaległości płatniczych Spółki. Takie nieodpowiedzialne postępowanie wnioskodawcy, od którego - z uwagi na pełnioną funkcję - powinno się wymagać wyższego od przeciętnego poziomu staranności, nie może skutkować zwolnieniem go z odpowiedzialności za zaległości składkowe spółki.

W świetle zatem powyższego, wnioskodawca nie uwolnił się od odpowiedzialności za nieopłacone w terminie i w pełnej wysokości składki należne ZUS (za okres od stycznia 2011r. do marca 2015r.) przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością "(...)" w G., której członkiem zarządu był w okresie od 18 września 2006r. do 16 kwietnia 2015r. włącznie. Powyższe skutkowało oddaleniem jego odwołania w pozostałym zakresie - jako niezasadnego, na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c.

Z uwagi na to, iż M. O. wygrał niniejszą sprawę w niecałych 2 %, Sąd o kosztach zastępstwa procesowego orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. zd. 2, w zw. z § 2 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2015r. poz. 1804).